

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ «ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ»
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ОСВІТА МАЙБУТНЬОГО: СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ КОНТЕКСТАХ

збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної
конференції молодих учених

Одеса
Видавець Букаєв Вадим Вікторович
2026

DOI: <https://doi.org/10.24195/FutureEducation2026>

УДК 37:502.131.1

О-72

Рекомендовано до друку Вченою Радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 14 від 28.05.2026 року)

Матеріали друкуються в авторському варіанті

Освіта майбутнього: стратегія сталого розвитку в
О-72 європейському та національному контекстах : збірник
матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції
молодих учених. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович,
2026. 110 с.

УДК 37:502.131.1

©ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО», 2026

Ірина Костянтинівна Мардарова,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної педагогіки,
Анастасія Віталіївна Казотій,
студентка факультету дошкільної педагогіки та психології,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса

СЕНСОРНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ 3-4 РОКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ МАТЕМАТИЧНИХ КАЗОК

У сучасній системі дошкільної освіти питання сенсорного розвитку дітей молодшого дошкільного віку посідає провідне місце, адже саме на цьому етапі формується основа пізнавальної діяльності, розвиваються сприймання, увага, пам'ять, мислення, мовлення [5]. Сенсорний розвиток забезпечує здатність дитини розрізняти ознаки предметів – колір, форму, розмір, кількість, просторове розташування, що є важливою передумовою подальшого інтелектуального і математичного розвитку (Н. Грама, Н. Давидова, Г. Куртова, В. Любива, Ю. Носко, Н. Тарнавська та ін.).

Сенсорний розвиток є однією з провідних ліній розвитку дитини раннього та дошкільного віку. Саме через відчуття, сприймання та елементарні дії з предметами діти пізнають навколишній світ, формують уявлення про властивості та якості об'єктів (колір, форма, розмір, кількість, просторове розташування тощо) [1]. У віці 3–4 років сенсорне виховання закладає основу для подальшого інтелектуального, мовленнєвого та математичного розвитку (Л. Артемова, А. Богущ, Н. Гавриш, О. Ладивір, Г. Леушина, Т. Поніманська та ін.).

Сучасна дошкільна освіта орієнтується на інтеграцію освітнього змісту, використання ігрових і творчих форм роботи, що сприяють природній активності дитини. Одним із ефективних засобів сенсорного розвитку є математичні казки – художні твори, у яких у цікавій, сюжетно-емоційній формі подаються математичні поняття (кількість, форма, величина, простір, час). Вони дозволяють поєднати пізнавальну діяльність із грою, емоційним переживанням і художнім словом [6].

Разом із тим традиційні методи сенсорного виховання нерідко сприймаються дітьми як одноманітні або надто навчальні за характером. Тому педагогічна практика потребує пошуку ефективних, емоційно привабливих форм організації діяльності, які б поєднували навчання і гру, стимулювали пізнавальну активність, творчу уяву й емоційне залучення дитини [2]. Одним із таких засобів є математична казка, що поєднує художнє слово та елементи елементарної математики, надає можливість у

цікавій, казковій формі ознайомлювати дітей із сенсорними еталонами, поняттями кількості, форми, величини, простору.

Актуальність дослідження зумовлена: необхідністю пошуку нових педагогічних засобів, що забезпечують цілісний сенсорний розвиток дітей молодшого дошкільного віку; підвищенням вимог до якості математичної підготовки дітей дошкільного віку відповідно до Базового компонента дошкільної освіти України (ред. 2021 р.); потребою у формуванні позитивного ставлення дітей до пізнавальної діяльності через гру та казку; недостатньою розробленістю методичних підходів до використання математичних казок як засобу сенсорного розвитку дітей 3–4 років [7]. Отже, використання математичних казок як педагогічного інструмента сенсорного розвитку дітей молодшого дошкільного віку є своєчасним і перспективним напрямом дослідження, що відповідає сучасним вимогам дошкільної освіти та забезпечує ефективне поєднання навчання й гри.

У ході дослідження було встановлено, що проблема сенсорного розвитку дітей молодшого дошкільного віку є актуальною в педагогічній теорії та практиці і потребує додаткових досліджень. Теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури показав актуальність і значимість розглянутої проблеми. У теоретичному розділі були обгрунтовані можливості математичних казок у сенсорному розвитку дітей молодшого дошкільного віку та виділені показники сенсорного розвитку дітей 3-4 років.

З метою виявлення рівня сенсорного розвитку дітей молодшого дошкільного віку, був проведений констатувальний етап експерименту, який показав, що 25% вибірки дітей мають низький рівень сенсорного розвитку, 45% вибірки дітей - середній рівень і 30% - високий. Більшість дітей знаходяться на низькому і середньому рівні. Таким чином, результати констатувального експерименту показали, що потрібно проведення спеціально організованої роботи, спрямованої на сенсорний розвиток дітей молодшого дошкільного віку на формувальному етапі експерименту.

Було проведено формувальний етап експерименту, представлений декількома напрямками роботи. На першому етапі було відібрано математичні казки відповідно до показників сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. На другому – здійснювали збагачення розвивального предметно-просторового середовища в групі дидактичними матеріалами математичного змісту. На третьому етапі включали в безперервну освітню діяльність педагога і дітей математичні казки, що сприяють сенсорному розвитку дітей в області форми, кольору, величини.

Результати контрольного етапу дослідження показали, що в сенсорному розвитку дітей дошкільного віку за допомогою математичних казок відзначається позитивна динаміка. Так, низький рівень сенсорного розвитку дітей 3-4 років знизився на 5% і склав 20% (на констатувальному

він був у 25% дітей). Середній рівень сенсорного розвитку дітей знизився на 6% і склав 39%, а високий рівень сенсорного розвитку дітей 3-4 років піднявся на 11% і склав 41%. Таким чином, результати контрольного зрізу свідчать про успішність проведеної експериментальної роботи.

Використання математичних казок у сенсорному розвитку дітей 3–4 років сприяє не лише засвоєнню сенсорних ознак предметів, а й формуванню мовленнєвих, пізнавальних та емоційно-вольових умінь, розвитку мислення та уваги, вихованню інтересу до пізнавальної діяльності. Такий підхід відповідає вимогам Базового компонента дошкільної освіти України, який орієнтує педагогів на інтеграцію різних видів діяльності, створення умов для гармонійного розвитку дитини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брежнева О. Г. Математичний розвиток дошкільників: теорія і технологія: монографія. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. 481с.
2. Газіна І. О. Методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Панькова А. С., 2021.383 с.
3. Гайдаржийська Л. П. Формування елементів математичних уявлень у дітей старшого дошкільного віку монографія. Мелітополь : Вид. будинок ММД, 2018. 167 с.
4. Горелик О. В. Сенсорне виховання та його вплив на гармонійний розвиток дітей старшого дошкільного віку. *Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти* : зб. наук. пр. Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2024. С. 37–41.
5. Листопад О. А. Інтерактивні книги-ігри як засіб цифрової дидактики в дошкільній освіті. *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі*: зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 09–10 грудня 2025 р. / за наук. ред. доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАПН України О. М. Топузова; доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента НАПН України О. В. Малихіна. Київ : Видавництво Людмила, 2026. С. 243–248.
6. Степанова Т. М. Навчаємо математики. Формування елементарних математичних уявлень у дітей п'ятого року життя: навч.-метод. посіб. Київ: Генеза, 2019. 96 с.
7. Щербакова К. Й., Брежнева О. Г. Теорія і методика логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку. навч. посіб. Мелітополь : ВД Мелітопольської міської друкарні, 2015. 200 с.

Кудрявцева О. А., Мельничук С. В. ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО МОРАЛЬНІ НОРМИ У МОЛОДШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ПІД ЧАС ПЕРЕГЛЯДУ МУЛЬТФІЛЬМІВ.....	46
Листопад О. А., Кирилова Д. С. РОЗВИТОК СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ У ПРОЦЕСІ СКЛАДАННЯ КАЗОК.....	51
Листопад О. А., Лучицька О. А. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ.....	55
Листопад О. А., Прокопчук А. С. ЕТИЧНА КУЛЬТУРА ВИХОВАТЕЛЯ ЯК ІНДИКАТОР ГУМАНІСТИЧНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПОЗИЦІЇ.....	59
Листопад О. А., Садовенко О. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ У ДІТЕЙ 6-7 РОКІВ	63
Мардарова І. К., Бондаренко С. О. СИСТЕМА РОБОТИ З ВИХОВАННЯ ЧУЙНОСТІ ДО ПРИРОДИ У ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС ПРОГУЛЯНКИ	67
Мардарова І. К., Георгієва Т. С. СИСТЕМА РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО СЕБЕ І СВОЮ СІМ'Ю У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВИХ ІГОР	71
Мардарова І. К., Гуренко Ю. О. ЦИФРОВА ГІГІЄНА ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК СКЛАДНИК СУЧАСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	76
Мардарова І. К., Казотій А. В. СЕНСОРНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ 3-4 РОКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ МАТЕМАТИЧНИХ КАЗОК	81
Мардарова І. К., Кукузей А. І. СИСТЕМА РОБОТИ З РОЗВИТКУ МОВНОГО ЕТИКЕТУ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ СПІЛКУВАННЯ З ДОРОСЛИМИ І ДІТЬМИ.....	84
Мардарова І. К., Мутавчи В. І. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ТОЛЕРАНТНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	89
Мардарова І. К., Тарасенко А. В. ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ ДРУЖНЬОЇ ПОВЕДІНКИ У ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗДО.....	94